

Азаматтық және саяси құқықтар туралы халықаралық пактіге Факультативтік хаттаманы ратификациялау туралы

Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 11 ақпандағы 130-IV Заңы

Нью-Йоркте 2007 жылғы 25 қыркүйекте қол қойылған Азаматтық және саяси құқықтар туралы халықаралық пактіге Факультативтік хаттама, мынадай мәлімдеме жасала отырып, ратификациялансын: "Қазақстан Республикасы Факультативтік хаттаманың 1-бабына сәйкес осы Факультативтік хаттама Қазақстан Республикасы үшін күшіне енген күннен кейін болған мемлекеттік билік органдардың әрекетіне және әрекетсіздігіне не олар қабылдаған актілерге немесе шешімдерге қатысты Қазақстан Республикасы заңының құзырына жататын жеке адамдардың хабарламаларын Адам құқықтары жөніндегі комитеттің қабылдау және қарау құзыретін таниды."

Қ а з а қ с т а н   Р е с п у б л и к а с ы н ы ң
Президенті   Н. Назарбаев

АЗАМАТТЫҚ ЖӘНЕ САЯСИ ҚҰҚЫҚТАР ТУРАЛЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ПАКТІГЕ ФАКУЛЬТАТИВТІК ХАТТАМА

(2009 жылғы 30 қыркүйекте күшіне енді - ҚР СІМ-нің ресми сайты)

Осы Хаттамаға қатысатын мемлекеттер,

Азаматтық және саяси құқықтар туралы Пактінің (бұдан әрі - Пакт деп аталатын) мақсаттарына алдағы уақытта қол жеткізу және оның қаулыларын жүзеге асыру үшін Пактінің IV бөлімінің негізінде құрылған Адам құқықтары жөніндегі комитетке (бұдан әрі - Комитет деп аталатын) жекелеген тұлғалардың өздерінің Пактіде баяндалған қайсыбір құқықтардың бұзылу құрбаны болып табылатынына сендіретін хабарламаларын осы Хаттамада көзделгеніндей қабылдау мен қарау мүмкіндігін беру орынды болатынын *назарға ала отырып,*
төмендегілер туралы келісті:

1-бап

Осы Хаттаманың қатысушысы болатын Пактіге қатысушы мемлекет өзінің юрисдикциясына жататын заңды тұлғалардың Пактіде баяндалған қайсыбір құқықтарды осы қатысушы мемлекеттің бұзғанының құрбаны болып табылатынына сендіретін хабарламаларын Комитеттің қабылдау және қарау құзыретін таниды. Комитет, егер хабарлама осы Хаттаманың қатысушысы болып табылмайтын, Пактіге қатысушы мемлекетке қатысты болса, ондай хабарламаның бірде-бірін қабылдамайды.

2-бап

Пактіде санамаланған құқықтарының қайсыбірі бұзылды деп сендіретін және де құқықтық қорғаудың қолда бар барлық ішкі құралдарын тауысқан адамдар 1-баптың ережелерін сақтаған жағдайда, Комитеттің қарауына жазбаша хабарлама тапсыра алады .

3-бап

Комитет осы Хаттамаға сәйкес ұсынылған, иесі көрсетілмеген немесе оның пікірінше, осындай хабарлама беру құқығын теріс пайдалану болып табылатын немесе Пактінің ережелеріне сай келмейтін кез келген хабарламаны қабылдауға болмайды деп тани алады.

4-бап

1. 3-баптың ережелері сақталған жағдайда Комитет өзіне осы Хаттамаға сәйкес тапсырылған, Пактінің қайсыбір ережелері бұзылды деп сендіретін кез келген хабарламаны осы Хаттамаға қатысушы мемлекеттің назарына жеткізеді.

2. Хабарламаны алған мемлекет алты ай ішінде Комитетке осы мәселені және, егер ондайлар орын алған болса, осы мемлекет қабылдауы мүмкін кез келген шараларды түсіндіретін жазбаша түсініктемені немесе мәлімдемені тапсырады.

5-бап

1. Комитет осы Хаттамаға сәйкес алынған хабарламаларды өзіне жекелеген тұлға және мүдделі қатысушы мемлекет ұсынған барлық жазбаша деректерді ескере отырып қ а р а й д ы .

2 . К о м и т е т :

а) осы мәселе халықаралық талқылаудың немесе реттеудің басқа рәсіміне сәйкес қ а р а л м а й т ы н ы н а ;

б) осы адамның құқықтық қорғаудың барлық қол жетімді ішкі құралдарын тауысқанына көз жеткізгенге дейін тұлғалардан келіп түскен ешбір хабарламаларды қарамайды. Бұл ереже осындай құралдарды қолдану орынсыз созылып кеткен жағдайларда қ о л д а н ы л м а й д ы .

3. Осы Хаттамада көзделген хабарламаларды қарау кезінде Комитет жабық отырыс ө т к і з е д і .

4. Комитет өз ұйғарымдарын тиісті қатысушы мемлекетке және тұлғаға хабарлайды.

6-бап

Комитет Пактінің 45-бабында көзделген өзінің жыл сайынғы баяндамасына осы Хаттамаға сәйкес өз қызметі туралы қысқаша есеп енгізеді.

7-бап

Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Ассамблеясы 1960 жылғы 14 желтоқсанда қабылдаған Отар елдер мен халықтарға тәуелсіздік беру туралы декларацияға қатысты 1514 (XV) қарарының мақсаттарына қол жеткізгенге дейін осы Хаттаманың ережелері бұл халықтарға Біріккен Ұлттар Ұйымының Жарғысымен және басқа да халықаралық конвенциялармен және Біріккен Ұлттар Ұйымының және оның мамандандырылған мекемелерінің құжаттарымен берілген петиция беру құқығын қандай да бір түрде шектемейді.

8-бап

1. Осы Хаттама Пактіге қол қойған кез келген мемлекеттің қол қоюы үшін ашық.
2. Осы Хаттама Пактіні ратификациялаған немесе оған қосылған кез келген мемлекеттің ратификациялауына жатады. Ратификациялау грамотасы Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас хатшысының сақтауына беріледі.
3. Осы Хаттама Пактіні ратификациялаған немесе оған қосылған кез келген мемлекеттің қосылуы үшін ашық.
4. Қосылу Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысына қосылу туралы құжатты сақтауға беру арқылы жүзеге асырылады.
5. Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы осы Хаттамаға қол қойған немесе оған қосылған барлық мемлекеттерге әрбір ратификациялау грамотасының немесе қосылу туралы құжаттың сақтауға берілгені туралы хабарлайды.

9-бап

1. Пакті күшіне енген жағдайда осы Хаттама оныншы ратификациялау грамотасы немесе қосылу туралы құжат Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысына сақтауға берілген күннен бастап үш айдан кейін күшіне енеді.
2. Осы Хаттаманы оныншы ратификациялау грамотасы немесе қосылу туралы құжат сақтауға берілгеннен кейін ратификациялайтын немесе оған қосылатын әрбір мемлекет үшін осы Хаттама оның жеке ратификациялау грамотасы немесе қосылу туралы құжаты сақтауға берілген күннен бастап үш айдан кейін күшіне енеді.

10-бап

Осы Хаттаманың қаулылары федеративтік мемлекеттердің барлық бөліктерінде қандай да болсын шектеусіз немесе ерекшеліксіз қолданылады.

11-бап

1. Осы Хаттамаға қатысушы кез келген мемлекет түзетулер ұсынуы және оларды Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысына тапсыруы мүмкін. Бас хатшы бұдан соң ұсынылған кез келген түзетулерді, осы ұсынысты қарау және ол бойынша дауысқа салуды өткізу мақсатында қатысушы мемлекеттердің конференциясын шақыруды жақтайтын-жақтамайтынын өзіне хабарлауды өтіне отырып, осы Хаттамаға қатысушы мемлекеттерге жөнелтеді. Егер мұндай конференцияны шақыруды қатысушы мемлекеттердің кемінде үштен бірі жақтаса, Бас хатшы Біріккен Ұлттар Ұйымының аясында осы конференцияны шақырады. Осы конференциядағы дауыс беруге келген және қатысқан қатысушы мемлекеттердің көпшілігі қабылдаған кез келген түзету Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Ассамблеясының бекітуіне ұсынылады.

2. Түзетулер Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Ассамблеясы бекіткеннен кейін және осы Хаттамаға қатысушы мемлекеттердің үштен екі көпшілігі өздерінің конституциялық рәсімдеріне сәйкес қабылдағаннан кейін күшіне енеді.

3. Түзетулер күшіне енген кезде, түзетуді оларды қабылдаған қатысушы мемлекеттер үшін міндетті болып табылады, ал басқа қатысушы мемлекеттер үшін осы Хаттаманың қаулылары және олар қабылдаған кез келген бұрынғы түзетулер міндетті болып қалады.

12-бап

1. Әрбір қатысушы мемлекет Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысының атына жазбаша хабарлама жіберу жолымен кез келген уақытта осы Хаттаманың күшін жоя алады. Күшін жою Бас хатшы әлгі хабарламаны алған күннен бастап үш айдан кейін күшіне енеді.

2. Күшін жою - күшін жою күшіне енетін күнге дейін 2-бапқа сәйкес ұсынылған кез келген хабарламаға осы Хаттаманың ережелерін қолдануды жалғастыруға кедергі келтірмейді.

13-бап

Осы Хаттаманың 8-бабының 5-тармағына сәйкес жасалған хабарламаларға қарамастан Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы Пактінің 48-бабының 1-тармағында айтылған барлық мемлекеттерге:

- а) 8-бапқа сәйкес қол қоюлар, ратификациялаулар және қосылулар;
- б) 9-бапқа сәйкес осы Хаттаманың күшіне енген күні және 11-бапқа сәйкес кез келген түзетулердің күшіне енген күні;
- с) 12-бапқа сәйкес күшін жоюлар жөнінде хабарлайды.

14-бап

1. Ағылшын, испан, қытай, орыс және француз мәтіндері тең мағыналы болатын осы Хаттама Біріккен Ұлттар Ұйымының мұрағатына сақтауға тапсырылуға тиіс.

2. Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы осы Хаттаманың расталған көшірмелерін Пактінің 48-бабында көрсетілген барлық мемлекеттерге жібереді.

Осыны куәландыру үшін тиісті үкіметтер тиісінше уәкілеттік берген төменде қол қоюшылар, қол қою үшін Нью-Йоркте бір мың тоғыз жүз алпыс алтыншы жылғы он тоғызынша желтоқсанда ашылған осы Хаттамаға қол қойды.

РҚАО-ның ескертуі: Қол қойған мемлекеттердің тізімі қазақ тіліндегі мәтінде берілмеген.

Осымен 1966 жылғы 16 желтоқсанда Нью-Йорк қаласында жасалған Азаматтық және саяси құқықтары туралы халықаралық пактіге Факультативтік хаттаманы мемлекеттік тілдегі аудармасының дәлме-дәлдігін куәландырамын

Қ а з а қ с т а н   Р е с п у б л и к а с ы
С ы р т қ ы   і с т е р   м и н и с т р л і г і н і ң
М е м л е к е т т і к   т і л   ж ә н е   қ ұ қ ы қ т ы қ
с а р а п т а м а б а с қ а р м а с ы н ы ң б а с т ы ғ ы   М. Сапарбекова

РҚАО-ның ескертуі: бұдан әрі Факультативтік хаттаманың мәтіні ағылшын, француз, қытай және испан тілдерінде берілген.